

- читання в особах;
- читання у парі [5, с. 58-59].

Отже, робота над розвитком навичок правильного читання з учнями початкових класів є актуальною та необхідною. Вона сприятиме вдосконаленню умінь молодших школярів правильно читати твори різноманітних жанрів.

Список використаних джерел

1. Ісаєва О. О. Організація читацької діяльності школярів / О. О. Ісаєва. – К., 2001. – 170 с.
2. Куріпта В. І. Ефективні методи і прийоми удосконалення навички читання / В. І. Куріпта // Початкове навчання та виховання. – 2005. – №29-30. – С. 38-48.
3. Методика навчання української мови в початковій школі / За наук. ред. М. С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
4. Петренко О. Феномен української дитячої книги / О. Петренко // Рідна школа. – 2000. – №11. – С. 61- 64.
5. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах / О. Я. Савченко. – К.: Освіта, 2007. – 334 с.

УДК 37.012

СЕМЕН Я. М.,
ТОВКАНЕЦЬ Г. В.
Мукачівський державний університет, Україна

ДИДАКТИЧНА ГРА В СТРУКТУРІ УРОКУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ПРИНЦИПИ І ФУНКЦІЇ

Найважливішим шляхом включення дітей в навчальну діяльність, способом забезпечення емоційного відгуку на виховні дії і нормальних умов життєдіяльності дитини педагогіка вважає гру як провідний метод виховання і навчання дітей молодшого шкільного віку.

Характерним для кожної дидактичної гри є рішення різних дидактичних завдань: уточнення уявлень про предмет або явищ в цілому і про його істотних особливостях; розвиток помічати подібність і відмінність між ними і т. д. В цьому сенсі гра носить навчальний характер. Невід’ємним елементом дидактичних ігор є ігрова дія. Увагу учня направлено саме на неї, а вже в процесі гри непомітно для себе виконує загальну задачу. Тому дидактичні ігри є для учнів не просто забавою, а цікавим, незвичайним заняттям [1; 3].

Принципами застосування дидактичної гри на уроках у початкових класах є:

- активність – основний принцип ігрової діяльності, що виражає активний прояв фізичних та інтелектуальних сил людини, починаючи з підготовки до гри, в самому її процесі, а також в ході обговорення отриманих результатів;
- доступність гри означає, що будь-яка дидактична гра повинна бути проста і зрозуміла;
- принцип наочності виражає наявність необхідного для дидактичної гри наочного забезпечення (таблиці, схеми, картки, різні предмети і т. д.);
- цікавість і емоційність гри підсилюють пізнавальний інтерес до гри і пізнавальну активність в процесі підготовки, участі та завершення гри;

– принцип індивідуальності відображає суто особисте ставлення людини до гри, в якій розвиваються ті чи інші якості, що мають цілком певну цінність, як і для гравця, так і для його особистості і професійного зростання. Це означає, що в кожній дидактичній грі повинно бути місце для прояву і розвитку суто індивідуальних якостей самовираження і самоствердження гравця;

– колективність відображає спільний характер взаємозалежної і взаємообумовленої ігрової діяльності в групах або командах, де кожен є індивідуальність. Дидактична гра, як колективна діяльність, сприяє розвитку товариських взаємовідносин, вчити мислити і діяти спільно, переконує в необхідності і ефективності колективної роботи;

– цілеспрямованість гравця відображає не тільки відомий закон єдності мети для гравця і його суперника, а й те, що особисті цілі гравця повинні збігатися з загальними цілями команди. Це один з найважливіших принципів побудови і проведення дидактичної гри;

– самодіяльність і самостійність гравця в грі – це не одне і те ж. У першому випадку мова повинна йти про самовільний прояв особистого почину в колективній грі, друге ж – головний сенс самостійності гравця полягає в тому, що мета дидактичної гри є системоутворюючим елементом його «самовільної» діяльності і несе в собі функцію управління нею.

– змагальність і змагання в дидактичній грі засновані на результативності ігрової діяльності і виражає собою основні види спонукань учнів до участі в грі. Без змагання немає гри і духом відкритого змагання просякнута вся гра. Змагання і само змагання спонукають до активної самостійної діяльності і мобілізують весь потенціал фізичних, інтелектуальних і душевних сил людини;

– результативність відображає усвідомлення підсумків дій як конкретних досягнень особистості. Це основоположний принцип гри, істина, яка дозволяє представити дидактичну гру як продуктивну творчу діяльність гравця і команди;

– принцип проблемності в дидактичній грі висловлює логіко-психологічні закономірності мислення в інтелектуально-емоційної боротьбі. Весь хід гри містить процеси планування, організації та вирішення проблемних ситуацій, що виникли в мисленні гравця, що переслідує мету в умовах протидії суперника. Принцип проблемності полягає в тому, що сама гра створює умови для виникнення і вирішення проблемних ситуацій.

Дидактичні ігри доцільно використовувати на різних етапах уроку: при засвоєнні нових знань, виробленні навичок, формуванні вмінь, перевірці результатів навчання. Визначення місця дидактичної гри у структурі уроку і поєднання елементів гри та навчання багато в чому залежать від правильного розуміння вчителем функцій дидактичних ігор і їх класифікації: ігри навчальні, контролюючі, узагальнюючі [2].

Навчальною є та гра, в якій учні, беручи участь в ній, набувають нові знання, вміння і навички або змушені придбати їх в процесі підготовки до гри. Причому результат засвоєння знань буде тим кращим, якщо чіткіше буде виражений мотив пізнавальної діяльності не тільки в грі, але і в самому змісті навчального матеріалу [3].

Контролюючою буде гра, дидактична мета якої полягає в повторенні, закріпленні, перевірці раніше отриманих знань. Для участі в ній кожного учня необхідна певна підготовка по предмету.

Узагальнюючі ігри вимагають інтеграції знань. Вони сприяють встановленню міжпредметних зв'язків, спрямовані на набуття вмінь діяти в різних навчальних ситуаціях.

В дидактичних іграх навчання носить ігровий характер. Спираючись на мимовільну увагу дітей, дорослі повинні активізувати їх пізнавальну діяльність, викликати інтерес до навколишніх предметів, удосконалювати їх досвід, формувати навички та вміння. Дидактичні ігри поряд з рухомими, музичними створюються дорослими як ігри з правилами і пропонуються дітям в готовому вигляді. Лише після того як діти оволодіють їх змістом, правилами, вони починають гратися самостійно.

Цінність дидактичних ігор полягає в тому, що діти в значній мірі самостійно вчаться, активно допомагаючи один одному і взаємно себе перевіряючи. Учителю повинен володіти творчою діяльністю, вмінням і методично правильно використовувати даний засіб, сприяючи залученню інтересів і прагнення кожного учня до знань і підвищення своєї грамотності шляхом глибокого, усвідомленого і міцного засвоєння знань.

Список використаних джерел

1. Товканець Г. В. Дидактична гра у навчальному процесі / А. П. Бровді, Г. В. Товканець / Вища школа і ринок праці: інтеграція, модернізація, інтернаціоналізація: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, 19-21 жовтня 2016 р., Мукачево / Ред.кол. : Т. Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2016. – С.31-32.
2. Салата О. Від подиву – до мислення: ігрова технологія моделювання як метод інтеграції знань учнів / О. Салата // Історія в школах України, № 8. 2004. – С. 31–33
3. Плахотник Л. С. Використання дидактичних ігор на уроках літературного читання в початковій школі. Методичний посібник /Л. С. Плахотник, Л. В. Шевчук. – Вінниця: ММК, 2017, – 40с.

УДК 373.3.018.1

СЕНЬКІВ Ю. А.,
ФЕНЧАК Л.М.

Мукачівський державний університет, Україна

ТИПОВІ ПОМИЛКИ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

В умовах економічної та духовної кризи, що панує в сучасному суспільстві, надзвичайно гостро постає проблема відродження традиційних основ української родини та родинних виховних звичаїв, традицій як інтелектуального та морально-етичного, громадсько-патріотичного формування особистості, основного механізму стабілізації родинних відносин. Сьогодні стає очевидним, що без засвоєння молодим поколінням цінностей родинних традицій, основ «сімейної педагогіки» не можна побудувати демократичне, гуманне суспільство. На необхідності звернення до виховного досвіду народу та його духовно-моральних принципів, родинних

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>